

TWENTSE POST

MAANDBLAD VOOR TWENTE

HET LANDSCHAP – DE STRUCTUUR
DE NATUUR – DE MENSEN – HET
LEVEN – DE CULTUUR – DE VOLKS-
TAAL – DE GESCHIEDENIS – DE GE-
BRUIKEN – DE STREEKBELANGEN
DE ALGEMENE ONTWIKKELING

HFD. RED. J. W. M. GIGENGACK

NR. 2 FEBR. 1968 7^e JRG.

Uit de inhoud:

Leren en Denken

**„De ondervinding
is ne goo leerschool.”
(Zegswieze)**

Redactie en Administr. TWENTSE POST
(waarin opgenomen tijdschrift Twenteland)
Beekstr. 51 Hengelo (O.) Tel. 17987
Amsterdam-Rotterdam Bank, Hengelo
Postrekening: 820018 t.n.v. Twentse Post
Abonnements-prijs f 4.20 per jaargang
Losse nummers 40 cent per exemplaar

Advertentie-tarieven op aanvraag. Gehele of gedeeltelijke
overname van artikelen enz. zonder toestemming van de Uit-
geefster verboden. Alle publicaties blijven eigendom v.d. Uitg.

STREEKTAAL

LEREN EN DENKEN

„Iej mut leren zolang a'j leawt.“

Iej mut leren zolang a'j leawt, mer a'j 't komt te wetten, zi'j versletten. De jong is 't daor nich met ees, hee hef an 't leren 'n breurken dood. As de school in brand steet, zegge: „As de leer nich mét verbrandt, kan 't nog niks baten.“ Ik zin bang, dat ze later van em zeit: Hee is dom geboren en hef lutke (weinig) bi'j leerd.

Anders is 't met ne jong, den *good kan leren* en 't ook geern dot. Hee is *naa vaskopt*. De vaar zeg: „Onze jong is zo geleerd, as de hond.“ Hee zit aait met 'n kop in de beuk, hee zit bi'j 't leren *wa dree boksen duur in één jaor*. Non hef de moeder em ne spiekerbokse kof. *Hee leert vuur meester*. Asse duur 't examen komp en vuur de klas steet, *zalle nog völ mutten leren*, 't wil em gaon as de kat, dee leert 't *moezen eerst, as ze jongen hef*.

Wee kinder leert en met 'n ossen veurt, ik zeg ow, dat daor geduld bie'j heurt. 't Is met völ kinder, as met nen ooln ezel, dén kö'j ook slech dansen leren. Het kinderleersbook *van boeten leren* is ne zwaore oopgaaw vuur ne jong, den nich vastkopt is. Zee zeit wa: *wa'j leert, is nooit vot*, mer woe vaak heur ie'j ook nich zeggen: *Dat zin'k glad verleerd*. As 't nich deugen, wa'j verleren, das zo völ te better. Mer verkeerde gewoonten *ofleren*, vaalt nich met. *Iej kunt nen hond nog better 't blaffen ofleren, as nen preuverd 't zoepen*. Of ie'j zonnen drinkebreur ook a de les lèest, *hee wil gen leer annemmen*.

De jong har de hond plaogd en dow har 't deer em in 't been betten. Zien vaar zeg: „*Das ne goo leer vuur diej, jong! Jao, de ondervinding is ne goo 'leerschool*. Mer a'j 'n ambach wilt leren, dan mu'j bie'j nen goon baas *in de leer gaon*. Nao 'n jaor of wat kö'j ow dan wal oetgeewen vuur *beleerden knech*. Misschien zin ie'j in ow vak dan wa zo knap, da'j andere knechen 'n lesje kunt geewen.

*Leert oet ow daaglikse zorgen
De wiesheid van morgen.*

Dat is wisse better, as met schaa en schande wiezer wödden.

„Geleerd“ is rechtevoort wat weerd,
„Kunnen“ wödt nog meere eerd.
Mer denke der an, mien lieve man,
„Karakter“ hei'j 't meest behoefte an.

„In de tied, dat zik nen wiezen bedénkt,
Kan zik ook nen gek bedenken.“

Ik har zo dach: non mu'w 't mer ees aower 't denken hebben. Daor kö'j nich aower kuiern, zonder der bie'j te denken, ie'j mut er de gedachten wa bie'j hebben en zorgen, dat ow de gedachten nich oop 'n loop gaot, zo dat degennige, dee ow heurt, zik verwonderd zol ofvraogen: „Woer isse toch met ziene gedachten?“

Iej mut nich aower alns en nog wat denken; „*Wat ow nich angeet, daor doo'j gen denken oop*“, geew ie'j ten antwoord, as ter ow enen vrög: „*Wat denk ie'j der van?*“ A'j niks zeit, hei'j ook niks te verantwoorden.

„Ik dachn, wie'j mossen der ne koo bie'j anzetten,“ zèe de boer. „*Woe denk ie'j daor aower, vrouw?*“ Zee was daor nich met inlaoten. *Ik denke der nich an*“, zeg ze. „Woer haal wie'j 't geeld vandan? *Iej denkt, da'j alns kunt, mer denkt er um*, dat de pacht ook nog betaald mut wödden.“ „Non, dan vuurlopig nich“, zeg de boer, „*mer ik wil 't toch in bedenk hooln*.“

Wichter zint wichter, dee *denkt, dat 't alle dage kaarmse is en 't is nog nich ees maark*. Verbeeld ow, zee wollen naor 't peerspil! De vaar zèe: „*Iej mut nich denken*, dat ons 't geeld oop 'n ruggen greuit.“ En de moeder: „Naor 't peerspil? *Daor is gen denken an*. Dat kost völ te völ. — Mer daor *schöt mie'j in de gedachten*, dat Janseum der ook hen wil. As dén ow met wil nemmen, dan mer too!“ „*Zos denken*, dat Janseum 't dot, moor?“ „Dat dachn ik wa,“ zeg de moeder, „Janseum is nen kindergek, *hee dot mie'j aait denken an Sunne-klaos*. Hee hef jao ook geeld zat.“

„Non denkt ees an!“ zeg de vrouw. „Onzen naober hef a ne kuierkaste en non denkt e ook nog aower 'n televisie-toestel!“ „*Hee zal zik nog wa bedenken*“, mènén de man, „daor isse wies genog vuur.“ Non', zeg de vrouw, „*in de tied, dat zik nen wiezen bedenkt, kan zik ook nen gek bedenken*.“ „Zins dow vaak den gek?“ vreug de man. „*Dat kö'j denken!*“ lachen de vrouw.

In oole tieden was nen jongen keerl ter dood veroordeeld. Zien moor smeken de rechters um genade. Dee wadden grote *denkers*, zee zèen, as de vrouw 'n räödselken kon *oetdenken*, wat zee nich konnen raon, dan kwam eeren jongen vriej. De vrouw gaf eer 't volgende räödselken op:

*Dow ik gung van woer ik kwam,
Ik zes lèewentigen oet enen doden nam,
Dee zesse maken den zeuwenden vriej.
Now raodt 't, rechters, en zegt 't mie'j.*

De rechters *gungen an 't denken*, mer zee mossen 't oopgeewen. Dow zeg de vrouw: „Onnerweggens vun ik 'n nus met zes jonge veugeln in 'n kop van 'n dood peerd.” Eere jong kwam vri'j.

Ik kan mij wal *indenken*, da'j dat zölf nich hadden raon. Ons volk hef völ räödselkes, dee meuilik zint. 'n Menske *mut nich denken*, datte alns verklaoren kan!

enschede

A.v.d. Leest Radio Enschede Televisie

Radio onderdelen - Electrotechnische artikelen
Erkend reparateur en installateur
OLDENZAALSESTRAAT 39 — TEL. 10688

ADOLFS & PENNINK studieboeken pocketbooks - romans

Een BRIL, die werkelijk prettig zit
is gemaakt door

Remmelt Pit

Kalenderstraat 24-26 Enschede

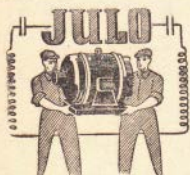
Van Loenshof 10 Tel. 15271
Filiaal: Oliemolensingel 37 Tel. 16118

ADVERTEREN IS ETALEREN

Voor 't Hoen
medaille,
krans, tak
of beker: bij ons slaagt u zeker
Ripperdastraat 2a, Enschede

Fijnhout- en Triplexhandel Fa. W. LANGE

Spelbergsweg 37, Tel. 4538
levert: Fijnhout, Triplex, Hard- en
zachtbaard, Vlas- en spaanplaat enz.

Motor defect?
naar JULO
direct !!!

Pyrmontstraat 15-19
ENSCHDE

Machinefabriek ARENS & Zn

tandwielen
Perikweg 52

SPORTINSTITUUT

Huitink

Dames- Heren- en
Kinderclubs

Molenstr. 38, Tel. 12054
Prive: Tel. 11521, Enschede

H.v.d. Meer & Zn

« GEREEDSCHAPSLIJPERIJ »

Het adres voor alle soorten
staalwaren (slagersartikelen,
scharen en messen, veescheer-
machine's enz.)

BLEEKERSTR 18, TEL. 15509 ENSCHDE

TELEVISIE
★
HOOR
APPARATEN
★
RADIO

Blijvende service!

Jan LANGKAMP
LANGESTR. 52 TEL. 24695 ENSCHDE.

Voor herenkleding
het beste bij **Besters**

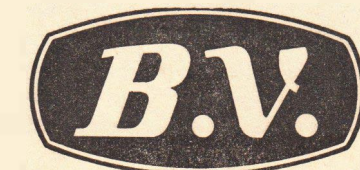
Van Loenshof 12, Enschede

S. TEN CATE STAALHARDERIJ

Hessenweg 1-9 — Tel. 15413
MINTEX-REMDIENST
Dr. Benthemstr. 35 — Tel. 15418

Gramofoonplaten Pick-Ups

SPECIAALZAAK Nieuwstr. 57 Tel.
13909 Hengelo.
Boulevard 90
Tel. 24863 Enschede.

BERVOETS - VRIEZELAAR

FA. H. v. d. BERG

OLDENZAALSESTRAAT 65 — TEL. 12543
STEUNZOLEN, ELAST. KOUSEN,
BREUKBANDEN
Leverancier voor alle ziekenfondsen

rijwielen & bromfietsen

Gerh. Klein Wolt

Zonstr. 14, Tel. 23881, Enschede

BOERENLEENBANK

Enschede-Lonneker
de bank voor iedereen!

FAZANTSTR. 116, ENSCH. - Bijkant.: Boule-
vard 1945 Enschede.; Scholt. Reimerstr. 31, Lon.

„Twents folksleven Dansen en Liederén“

door Dr. G. Bartelink

Een rijke verzameling, deskundig
samengesteld; 154 blz. met 150 af-
beeldingen en melodieën in noten-
schrift. Prijs f 8.50

Boekh. WITKAM, Enschede.

(tel. 05420/12773)

Speciaal adres veur oew kleere

Haverstr. 23
ENSCHDE

ADVERTEREN IS ETALEREN

„RIJPE AREN STILLE SPOELN“

door: K. JASSIES — f 14.50
Van den Broek en Adolfs
DE KLOMP 9

Jan Stokkentre
Oude Metalen

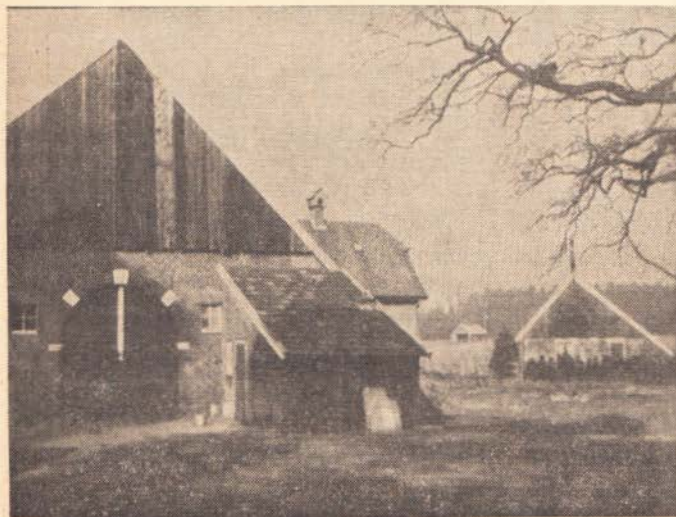
Enschede

KRONIEK VAN DORP EN STAD

BUURSE biedt met zijn begroeide stuifzand-terreinen (het Buurserzand) en zijn dicht-gegroeide moerasgebieden (het Buurserveen) een ongerept beeld van het landschap zoals dat reeds is ontstaan na de vorming van de zogenaamde 'Weberse laag' (plm. 500 voor Chr.): een periode in de ontwikkeling van de Twentse bodem die wordt gekenmerkt door een stilstand in de veengroei vanwege een toenemende droogte. Het is deze tijd waarin zich op de zandvlakten de heide heeft gevestigd en sommige venen werden overgroeid met bossen. Als dan weer een vochtiger klimaat aanbreekt, begint het veenmos opnieuw te groeien en vormt zich boven de genoemde 'Weberse laag' het jongere losse veen. De bomen, die op het oude mos gegroeid waren, werden door dit jonge veen overwoekerd en stierven af op enkele decimeters boven de grond. Wat daarna overbleef heet in de volksmond een 'stobben ven', zoals dat o.a. bij Buurse is te zien: een moerassig gebied met heren der verspreide praehistorische boomstronken. Genoemde klimaats-periode (sub atlanticum) valt samen met de cultuurperiode waarin de dodencultus bestond uit de lijkverbranding. De as en de gecalcineerde beenderen werden verzameld in brandurnen, die men begroef onder kleine zandheuvels. Vlak bij de Duitse grens in Buurse, in de nabijheid van het erve Markslag (zie foto) ligt een heideveld, dat vroeger dicht bezet was met deze heuveltjes met brandurnen. Ook op 't Zendvelder-veld in Buurse (aan de Zoddebeek) werden urnen aangetroffen. Op grond van deze praehistorische vindplaatsen kan Buurse bogen op een zeer vroege bewoning; (1).

(1) L. A. Stroink: „Stad en Land van Twente“; blz. 24, 40 en 67.

Erve Markslag in Buurse; (eigenaar Van Heek te Enschede, pachter L. Prins). Het gebouwtje rechts werd als 'bakspieker' — bakhuis — gebruikt.

DEN OLDEN EN NIEJEN HOF

De MARKE BUURSE maakte samen met nog zes andere marken (Langelo, Brammelo, Boekelo, Stepelo—Holthuizen, Eppenzolder en Honesch) deel uit van het kerspel en richterambt Haaksbergen, welk dorp zelf geen afzonderlijke marke vormde doch zich had ontwikkeld uit een oude woonkern in de marke Honesch; (2).

Aanvankelijk hadden de Heren van Ahaus (Dtsl.) het in vrijwel heel dit gebied voor het zeggen. In 1406 verkoopt GODERT VAN ROER, echtgenoot van JOHANNA VAN AHAUS (dochter van Ludolph van A.) de Heerlijkheid Ahaus aan de Bisschop van Münster, doch behield zijn Huis te Haaksbergen — 'de Blankenburg' — met bijbehorende goederen in het gelijknamige richterambt. Een zoon van dit echtpaar, REYNOLT VAN ROER, zag zich na het overlijden van zijn vader genooddaakt om verschillende goederen van de hand te doen (met recht van terugkoop), zoals het erf Wergerynck te Buurse, dat in 1432 overgaat op een zekere Engelbert van den Becke. Na inlossing verkoopt de Heer van Haaksbergen hetzelfde erf in 1437 nogmaals; dit keer aan Bernd van Wullen Hermenz. In 1449 doet REYNOLT volledig afstand van zijn heerlijk bezit en verkoopt het Huis Haaksbergen met bijbehorende domeingoederen aan de bisschop van Utrecht, RUDOLPH VAN DIEPHOLT, tot versterking van diens gebiedsdeel 'het Oversticht', zoals uitdrukkelijk in het Diversorium van deze bisschop vermeld; (1452, fol. 117).

Wat in handen van de Heren van Ahaus aanvankelijk een geheel vormde, werd door de verkoop aan de bisschoppelijke landsheren te Münster en Utrecht gesplitst. Daarbij moeten volgens het eerder genoemde aantekeningenboek van de Utrechtse bisschop RUDOLPH VAN DIEPHOLT ook goederen onder Buurse aan de Münsterse bisschop zijn gekomen. Blijkens dit Diversorium „bestonden desse lude (behoorden de navolgende lieden onder) mijner heeren van Münster ende wonen altezamen in den kerspel Hakesbergen, alle in der buerscap van BUERSE:

- 1) Joh. ten Dorenbussche 7) Geert Godekinch
- 2) Geert Rengering 8) Ghert Libberinck
- 3) Schulte to Earnstinck 9) Herman Cloet
- 4) Rutgerter Waterhame 10) Ghert Klumper
- 5) Ludyke Wolterdinck 11) Aernt ten Nijenhues
- 6) Berent Wergering (!) 12) Berent Sloet

(C. J. Snuij: 'Verz. Bijdr. tot de Gesch. v. Twente', blz. 68)

De zes eerstgenoemde lieden komen ook voor in 'het Schattingsregister van Twente van 1475'. De huisplaats, die in dit register wordt aangeduid met 'de Hoff to Buerse alias Varwerck' (hedendaagse naam: Scholte Varwerk en Mors) blijkt tegenwoor-

(2) C. J. Snuij: „Verzamelde Bijdragen tot de Geschiedenis van Twente“, blz. 67 ev., alsmede L. A. Stroink: „Stad en Land van Twente“, 158 en 226.

hengelo

de **Bokdams**
 voor
DANSLES
 Drienerstraat 37

HET SPEELGOEDPALEIS

Teutelink

Enschedeese str. 22, Hengelo

Het beste adres voor:

**GEDISTILLEERD, WIJN, BIER,
 LIKEUR, LIMONADE**

Fa. Jac. Krabbenbos
 Molenstraat 18

COOP.

RAIFFEISENBANK

BOERENLEENBANK

Parallelweg L.S. Hengelo Tel. 10061
 Bijkantoren: Oldenz.str. 168, Beukweg 81

• MEUBELN

• TAPIJEN

• BEDDEN

**E
M**

PETRI

voor de moderne
 woninginrichting!
 MARKTSTR. 16

ADVERTEREN IS ETALEREN

BLOEMSIERKUNST

K. Hunia & Zn.

Tuindorpstraat 38, Tel. 12751

Bult's Slagerij

VOOR VLEES
 EN VLEESWAREN

WEEMENSTR. 12, TEL. 12752

Klaant'n van BISOHOFF

Bint almaal vol lof

Ne dame of heer . . .

Ze komt aaltied weer, want:

Bischoff

HENGELO

hef 't beste wat er is

Oawerhuugt ow van dizze waarheid

PORTJE

Deldenerstraat 8
 Hengelo (O.)

Ruischer en Hartgers

Voor elektrische apparaten
 en installatiewerken

DRIENERSTRAAT 4 — HENGELO
 (tel. winkel: 14878 — tel. installatie-afd. 10436)

HOBBYHUIS Hackfort

BERGWEG 9, HENGELO

VERSTEEG's veerve

veur hoes en eerve

Molenstraat 20

Hengelo (O.) — Tel. 12207

Bonneterie

SPECIAAL-
 ZAAK:

Blouses - Rokken - Vesten

Molenstr. 5, Tel. 17382, Heng.

N.V. Automobielfabriek

BLEEKER

• OPEL

• CHEVROLET

HENGELO

AHREND

Telgenflat Hengelo Tel. 7266

voor: Lichtdrukken, Foto-
 copieën, bestekken.

H. J. Krakkers

AANNEMERSBEDRIJF

Tel. Hengelo 12964

Nieuwbouw, Onderhoud- en Betonwerken

DAMES-, HEREN-,
 KINDER-PYAMA'S
 EN -ONDERGOED,
 SCHORTEN, ENZ.
 Altijd goedkoop

MORSINK
 SOLASPECIALZAAK
Servies

Weemenstraat en Kotmansweg

Doe het zelf

Wij leveren hiervoor P.V.C. vloer- en
 wandtegels (reeds vanaf fl 5.80 p. m²),
 plakplastics, mozaiek, lijmen, beits etc.

VLOERENBEDRIJF

A.F. Pierik &

F. Boerkamp n.v.

Wolter t. Catestr. 5, Tel. 14064
 Hengelo (O.)

Automobielfabriek

ERNE

FIAT

Delden.str 42
 Tel. 2120

vanaf:
 f 3799

500

H. ter Braak

Gasconvectoren, Haarden, Electro-
 en Sanitair

Bornsestraat 24

Tel. 16137

ADVERTEREN IS VERKOPEN

BEHANG EN VERF

Fa. Wed. J. Walhof

Beekstr. 29 Hengelo

Beste leu. weet wa'j doot met oew geeld.
 Leav' nich raak zoaj wal weelt.
 Denk ter um. le'j mangs wat op zied.
 Veur nen krappen of slechten tied.

Breng dan

oew geeld

naor de

Nutsspaorbaank

Now 4 pct rente

NUTSSPAORBAANK

Drienerstraote 43 . HENGELO

dig aan de boeren van Buurse niet meer als zetel van een Scholteboer of Hofmeijer bekend, terwijl daarentegen iedereen hier nog *'Den Olden Hof'* kent (ook aangeduid met *'Scholten Eums'*, naar drie vrijgezellen omes van de huidige bewoner landbouwer C. Scholten). Daar de nieuwe Hof zeer waarschijnlijk is ontstaan na verkoop (1406) van de Heerlijkheid Ahaus aan de bisschop van Münster, hetzij nog vóórdat Utrechts bisschop het Huis Haaksbergen overnam (1449) of spoedig daarna, bestonden er sinds de 15de eeuw in Buurse dus twee Hoven naast elkaar. Voor de hand ligt, dat op de oude Hof eens de zaakwaarnemer van de Heren van Ahaus woonachtig was. Aannemelijk is ook dat nadien de bisschoppen van Münster en Utrecht beide een opzichter in Buurse hadden, elk binnen een gewijzigd hofverband, waarbij de oude Hof fungeerde als ambtelijk centrum temidden van de verspreid liggende Munsterse bezittingen. Dit laatste berust echter op gissingen. Misschien kunnen andere bronnen (zoals de markeboeken) hierin meer duidelijkheid verschaffen; een boeiende bezigheid voor amateur-historici!

KEUTERBEVOLKING

'Het Schattingsregister van Twente van 1475' vermeldt onder BUERSE twintig huisplaatsen, waarvan er zeventien zijn aangemerkt als kathersteden. De bewoners van drie dezer kathen worden *'pauper'* (arm) genoemd en blijken samen met nog twee andere keuters (waaronder één bewoner van een *'lijftochthuis'*, hetgeen wil zeggen dat diens bedrijf door een opvolger was overgenomen) niet in staat om de 30 stuivers op te brengen die in dat jaar als een buitengewone belasting door de bisschop van Utrecht — na inwilliging door ridderschap en steden — werd geheven, vermoedelijk omdat hij in 1473 geld had geleend van de drie steden Deventer, Kampen en Zwolle. Dat de overige twaalf keuterboertjes van Buurse maar nauwelijks aan hun verplichtingen zullen hebben kunnen voldoen, leiden we af uit een notitie in hetzelfde Schattingsregister welke betrekking heeft op de aangrenzende marke Usselo: *„Die van Uslo willen nicht meer gheven dan 1 olden schildt (30 stuivers), se seggen dair en sint ghene gewarde erve, behalven de Hoff ende Helmyng, dat andere sint alle kathen....”* Onder de kathersteden in Buurse bevinden zich namelijk nog twee gewaarde huisplaatsen (d.w.z. met aandeel in de gemeenschappelijke markegronden, hetgeen op een economisch gunstiger positie duidde. Deze gewaarde keuters betalen niettemin evenveel als hun niet-gelijkberechtigde markegenoten (30 stuivers), zodat de laatsten stellig de zwaarste aderlating deden.

Naast deze katersteden (welke in het algemeen genomen toch een behoorlijke omvang moeten heb-

'Den Olden Hof' (Scholten Eums) te Buurse

ben gehad gezien de vele afsplitsingen in latere tijden) worden nog twee huisplaatsen genoemd, die in 1475 het dubbele aan belasting betalen (60 stuivers), teweten: *'t 'Dornebusch'* en de (nieuwe) *'Hoff to Buerse alias (ook wel geheten) Varwerck'*. Verder lezen we in het Schattingsregister dat *„de man (die) op den Hoff to Buerse plach te wonen hete (is genaamd) Heckelken.”* Met betrekking tot deze meijerhof vermeldt de historicus C. J. Snuif ('Verz. Bijdr. enz.', blz. 73): *„In 1398 werd door LUDOLF VAN AHAUS in de Pancratiuskerk te Haaksbergen een altoos durende vicarie gesticht voor het heil der zielen van hem en zijne nakomelingen, waarvoor hij zes mudden tarwe, zes mudden gerst en zes mudden boekweit schonk uit zijn goed TE VAARWERK in de parochie van Haaksbergen in de buurtschap BUERSE om daarvoor een kapelaan aan te stellen.”* Daarbij valt op dat hier nog sprake is van een *'goed TE VAARWERK'*, hetwelk — zoals we reeds zagen — in de 15de eeuw (nadat de Heren van Ahaus hun bezittingen hadden verkocht) Buurser Hof wordt genoemd. Dat lang nadien nog nauwe betrekkingen bestonden tussen Ahaus en Buurse moge blijken uit het feit dat men in 1619 aan de Duitse zijde van de grens een watermolen bouwde nadat door het vaststellen van de landsgrens de watermolen in de marke Buurse aan de Nederlandse zijde was komen te liggen. Beide molens droegen de naam *'Haarmölle'*, genoemd naar het gelijknamige erve *'de Hairmole oft Ter Haren'* dat door de grensvaststelling in tweeën werd gedeeld. De molen op het Munsterse gebied bestaat nog, terwijl die op Buurser grond — waarschijnlijk wegens zijn voortaan excentrische ligging — in het begin van de 17de eeuw zou zijn gesloopt om te dienen tot restauratie op de Oostendorper watermolen in Haaksbergen; (3).

(3) L. A. Stroink: „Stad en Land van Twente”, blz. 197.

VIOS gebouw*Self Service***maaltijden à f 2.50**

(Ook bij U aan huis)

Beekstr. 10, Hengelo

TEL. 05400-12612

Timmerfabriek

Hannink

Hengelo (O.) — Tel. 13701

Levering van:

kozijnen, ramen, deuren, trappen
enz. voor utiliteits- en woningbouwVoor Uw scooter,
bromfiets of rijwiel
natuurlijk naar**WILLEMS**

Ook ruim gesorteerd in onderdelen

Willemstraat 44, Tel. 13438

SPAR = SPAR**RADIO EN TELEVISIE**

Blaupunkt - Philips - Erres

Radio Redemeijer

(OOK VOOR KLEUREN-TV)

Emmastraat — Hengelo

*Eethuis***„'t Centrum”**

(Eig. B. Droste)

BEEKSTRAAT 5 - HENGELO

prima keuken

Specialiteit: Zigeuner-Bief

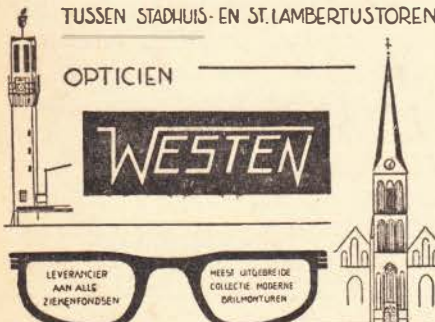
Geopend van 23.30 tot 00.4 uur

Heel Twenteland koopt bij:
Woninginrichting**Van Dijk**

Drienerstraat 12, Tel. 13837

TUSSEN STADHUIS- EN ST. LAMBERTUSTOREN

OPTICIEN

WESTEN

LEVERANCIER
AAN ALLE
ZIEKENFONDSEN

HEEST-UITBREIDDE
COLLECTIE HEDERIGE
DAGMONTUREN

Westen Woont Weemenstr. 15

Makelaarskantoor

ROTTINK N.V.

Deldenerstraat 36-38, Telefoon 13041, Hengelo (O.)

VASTE GOEDEREN ♦ ASSURANTIËN ♦ HYPOTHEKEN

Automobielbedrijf

Van Laar

en

Feijten

Enschedesestr. 127 - Tel. 13983 - Hengelo

DAF

**WAGENAAR
HENGELO:
TESTBEELD
VOOR MODE**

HET HUIS VOOR
EXCLUSIEVE DAMESKLEDING
Brinkstraat 6, telefoon 13607

Voor al uw
elektrische installaties
op elk gebied**N.V. Electro
Techn. Bureau**

v/h Sterckel

BEEKSTRAAT 10a - HENGELO

F. Olde Kalter**Auto** -handel
-spuitinrichting

Steynstraat 60, Tel. 14806, Hengelo

Boerenleenbank Beckum

en

Stichting Spaarbank
'St. Ludgerus' Hengelo

De spaarbank voor iedereen

GAAS- EN HEKWERKENLeveren en plaatsen afrasteringen. Alle
materialen ook los verkrijgbaar. Ge-
drukt gewezen- en harmonikagaas etc.

— RUEPERT N.V. —

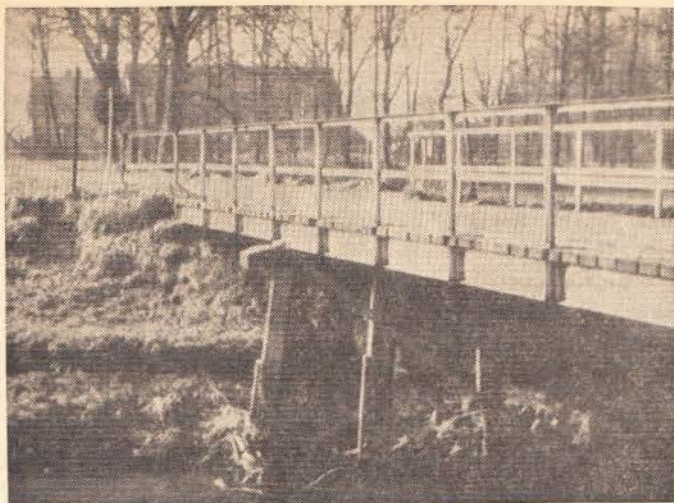
Willemstraat 72-78 - Tel. 12537 - Hengelo

DIVERSE PLAATSEN**Boerenleenbank De Lutte**MET KANTOREN TE DE LUTTE
OVERDINKEL, GLANERBRUGHoge rente voor al UW ingelegde spaar-
gelden. Lage hyp.- en voorschot-renteWee rekken kan geet naor
zölfbediening**PARAAT**

Glanerbrug: bieje TET-bushalte

In 'n lunchroom kô'j lekker etten en dreerken

Een jaar-abonnement op dit maandblad kost f 4.20

de Braambrug over de Buurserbeek (met op de achtergrond het erf 'de Braom', genoemd naar de gelijknamige boerschoep)

VRACHTVAART OP DE BUURSERBEEK

De Buurserbeek (in het aangrenzende Duitse gebied 'Ahauser Aa' genoemd en in zuid-westelijke richting 'Schipbeek' geheten) maakte niet alleen de voortstuwing van de genoemde watermolens mogelijk, maar - dank zij de steun van Deventer - ook een bescheiden vrachtvaart tot aan 'de Braam' in Buurse. Snuijft deelt mee dat in genoemde boerschoep 'factors' woonden, die voor de verlading naar het Münsterland zorgden; (4). Evenals bij 'het Catteler' te Enter, waar het langs de Regge aangevoerde produkt in wagens werd verladen (zie TP van aug. '64), had men ook aan 'de Braam' onder Buurse een 'factorij' en verder nog bij 'het Loo' in Dulder voor het vervoer langs de Almelose Aa, bestemd voor Oldenzaal of Ootmarsum. Dat deze Oost-Nederlandse schipperij een vrij primitief karakter droeg wordt bevestigd door de kroniekschrijver H. Boom die tijdens een bezoek aan Twente in 1846 opmerkt: „de Overijsselaren verstaan de kunst om te varen waar geen water is”; (5).

Ondanks de kleine schaal waarop deze schipperij plaats vond, zal de vrachtvaart op Buurse in het moeizame keuterbestaan wel enige verlichting van materiële zorgen hebben meegebracht. Landbouwer Hesselink, wiens boerderij 'de Braom' (zie foto boven) kort vóór de bevrijding in maart 1945 door brandbommen werd verwoest en daarna weer opgebouwd, herinnert zich uit familieoverlevering dat tegenover zijn hoeve, dicht bij de Braambrug, een houtzagerij moet hebben gestaan waar het via de Buurserbeek aangevoerde ruwe hout tot planken werd verzaagd. Naast hout was ook linnen een

veel vervoerd produkt. De Twentse linnennijverheid heeft tot 1725 een grote bloeiperiode doorgemaakt. Daarna trad verval in, maar tijdens de Oostenrijkse successie-oorlog kwam er weer een opleving. Na 1748, toen de vrede was gesloten, kwamen de moeilijkheden in deze tak van nijverheid eerst in volle omvang naar voren. Zij bereiken een hoogtepunt in de periode van 1752 tot 1755. Uit deze tijd dateren talloze requesten aan de overheid waarin Twentse fabrikanten vele redmiddelen voorstelden, zoals belemmering van de invoer van buitenlandse textielprodukten, verhoging van invoerrechten enz. Het uit 1755 daterende request van de kooplieden en linnenreders uit Haaksbergen en Buurse is, voor wat het laatste dorp betreft, ondertekend door G. ter Kuile en G. Buersinck uit Buurse; (6).

Hoewel de niet-agrarische activiteiten wat meer fleur zullen hebben gebracht in het schriële boerenbestaan, waren zij niet altijd even welkom. Wij merken reeds op dat de veelvuldig voorkomende splitsing van erven in kleinere bedrijven (na de Franse tijd) er op wijst dat men in het algemeen over een vrij groot areaal land beschikte. Het overgrote deel daarvan diende echter als plaggenland, dat de enorme hoeveelheden 'schadden' opleverde voor de bemesting. Hoe zuinig men op dit plaggenland was blijkt ondermeer uit het protest van de ingezetenen van Buurse tegen het voornemen van de secretaris van Goor, W. Pothof, die in 1751 een ijzermolen wilde oprichten in de marke Buurse. Vrees voor schade door de afgraving van de gemene gronden en door opstuwing van het water ten behoeve van die molen leidde tot deze afwijzende houding. Pas door de teelt van veevoedergewassen aan het eind van de 18de eeuw, die meer dierlijke mest opleverde, kon het uitgestrekte plaggenland worden omgeploegd; (7).

De oude en grillige loop van de Buurserbeek is door kanalisatie grondig gewijzigd. Nog zijn de sporen daarvan in het Buurser landschap terug te vinden. Echter ook vele herinneringen zijn door het werk van mensenhanden en de natuur zelf voorgoed verdwenen.

REFORMATIE EN CONTRA-REFORMATIE

Tijdens de reformatie is er in Buurse en omgeving herhaaldelijk sprake van 'paepse stoutigheden' (8). Daarom wordt in 1689 besloten om 'alle 14 dagen des zondags namiddags in Buurse ten huize van den een of anderen huisman na tour een predicaatie te houden tot stuitinge van de paepsche inbreucke aan die kant', tot ongeveer 1740.

In een notulenboek der Ned. Hervormde Gemeente Haaksbergen, lopend van 10 dec. 1666 tot 1780, is

(4) „Verz. Bijdr. tot de Gesch. v. Tw.”, blz. 146 en 162.

(5) „Mijne Reisportefeuille”, blz. 23.

(6) Slicher van Bath: 'Een samenleving onder Spanning', blz. 201 ev., 326.

(7) Idem, blz. 332.

(8) C. J. Snuijft (zie voetnoot 4), blz. 468.

almelo

Nutsspaarbank UW bank

Hoofdkantoor Almelo
WIERDENSESTRAAT 22

Bijkantoren te Almelo, Wierden,
Vriezenveen, Rijssen, Nijverdal en
Coevorden

Het Twentse Serviezenhuis

Heeringa & Co

**Grotestr. 79, ALMELO
Nieuwstr. 36 Hengelo**

Wedgwood, Spode,
Royal - Copenhagen

Coöperatie De Landbouwcoöperatie

is een bolwerk ter beveiliging
ter verdediging
ter bevordering
van de economische belangen
van de vrije zelfstandige onder-
nemers in de landbouw te weten
de Boeren.

COÖP. LANDBOUWERS-
BANK EN HANDELSVER.

Wekblad Roeten Dree

Tel. 05490-3163

Postbus 22

Heel de stad least dit blad
(en ook 't Aadorp, Harbrinkhook,
Bornerbrook en Zeendern.)

- VEEVOEDER
- KUNSTMEST EN
- LANDBOUW-
[BENODIGDHEDEN

in de beste kwaliteiten !!!

Door grote
omzet **A.B.T.B.**
lage prijzen
bij **ALMELO**

drogisterij - parfumerie PRÜMERS

Bornsestraat 72 - Tel. 5650

Het huis voor geschenken

HOTEL-CAFÉ-RESTAURANT

de Mooie Vrouw

(TEVENS BENZINE-STATION)

Een van de oudste zaken in Twente
OOTMARSUMSESTRAAT 488 - ALMELO

Veur MEUBELS en allens, wat
er zo biejkomp kieken, naor:

TOON a.d. Tuinstraat

Tel. 3880

In vrogger dage daansen de leu op
de dell' 'n veertoer. Weer völ later
'n zeuvenspoonk. Rechtovoortfoxtrot,
wals en cha cha cha in niejmoodse
daansscholen:

Wim POLMAN

Ootmarsumsestraat 26 - Tel. 4880

DIVERSE PLAATSEN

Met onze mengvoeders altijd de
hoogste productie. Kunstmeststof-
fen; keuze uit vele soorten. Ruim
gesorteerd in vaste brandstoffen.
Bij ons is het rustig en voordelig
tanken voor brommers, auto's en
tractoren.

C.A. & V.V. BORNERBROEK

BOERENLEENBANK

Albergen

De SPAARBANK voor stad en land
Maak gebruik van lopende rekeningen
Alle inlichtingen aan de bank

E. J. Lantink

LANGESTRAAT 21 - 23, DELDEN
RADIO - TELEVISIE - ELECTRO
TECH. INSTALLATIE - BUREAU
WASMACHINES - VERLICHTING

**Hotel
Haarhuis
Zenderen**

In 't herte van Twente

DIVERSE PLAATSEN

Bezoekt tijdens Uw Twente-route

'T TWENTSE ROS

(Eig. H. WINKELMAN)

BUURSE

Ook zaal beschikbaar
van 100 tot 300 pers.
voor div. gelegenheden

C.L.V. LANDBOUWERSBELANG

Haaksbergen

C.L.O.-mengvoeders

Ruwvoeders

Brandstoffen

Wie helpt met an de
bleui en veuroetgang
van **MAARKEL**
met wiede omgeffing

- Coöp. Boerenleenbank en
- Coöp. Landbouwvereniging

„de kop'ren smorre”

Twents ethoes in Maarkel
an de grote weg van Hengel naor Deamter
[Twentse specialiteiten]

**Coop. „De Landbouw” W.A.
GOOR**

Het adres voor:
Mengvoeders onder C.L.O.-
contrôle, Meststoffen, Brand-
stoffen, Bestrijdingsmiddelen,
Kruidenierswaren, Landbouw-
werkzaamheden enz.

DENKT BIJ HET OPLOSSEN
VAN UW PROBLEMEN

RUIMTEVERWARMING
OOK AAN AARDGAS

Gem. Energiebedr. Rijssen

COOP. ZUIVELFABRIEK

**De Eendracht
ROSSUM**

Het beste adres voor alle zuivelprodukten

sprake van een *'Paapse schole in het Brammeler Broeck, gehouden door den z.g. Stijfts Schoolmeester'*; (1668). Tien jaar later wordt geklaagd dat *'den Paep Brevinck zich verstoutet heeft om Paesnacht in de buijrschap Langelo op 't Hagen missi te doen.'*

Groot is de konsternatie in 1741, wanneer blijkt dat *'de Roomschegezinden in het Drostambt Haaksbergen zich in dit jaer verstoutet hebben op te bouwen eene plaetse tot het uitoefenen van hunne ongelovigheden en dat wel een nieuw huis, een geheele kerck, een aensienlijke kerck, groot, meest alle uit steene en met roode pannen gedeckt, zelfs uitwendig door groote glasvensters boven en beneden en door een uijtspringend choor, de gedaente niet van een huis, gelijk anders alle Roomsche kercken in ons lant, maer van een kerck vertoonende en dan noch zulck een aenzienlijke kerck geplaatst hebben zeer nabij de plaetse Hazbergen, en eindelijk voor weinige weken daer noch bijgevoegt hebben een huis voor een of meer papen.'*

De protestanten verzoeken aan Ridderschap en Steden van Overijssel „dat het straks beschreven kerkgebouw tot den grond gesloopt mocht worden, als zijnde een openbaar schandaal voor hunne godsdienst...” De billijkheid van deze bede funderen zij „daerop, dat de papisten van Hazbergen vooreerst geene godsdienst plaetse meer noodig hebben, wijl zijn H. W. Geb. Gestr. Heer Drost hun zelfs vijf of ses kercken rontom zijn district heeft aangewezen, en vragen of dit niet genoeg is, of ze juist nog een sevende in het Drostampt zelve moesten hebben, waar hun reeds een boerenhuis in de boerschap Langelo is aangewezen.”

Het gevolg van dit protest is geweest „dat twee gedeputeerden uit het college van R. & S. het nieuwe gebouw zijn wezen bezichtigen en is toen voorgeslagen het gebouw te laten staan mits het choor met de dakvensters wegnemende en het pannendak in een strooën veranderende, hetwelk Deventer en Campen ad referendum (bij hoofdelijke stemming) hebben genomen en waarbij het wel mochte blijven, dewijl de gemelde veranderinge aan dit gebouw reeds geschied is.”

KERKDORP BUURSE

In 1852 werd te Buurse een katholieke kerk gebouwd — *'eene loosze van stroo rond om en van boven digte gebonden'* (9)— waardoor Buurse een zelfstandig kerkdorp werd. Vijf jaar later scheidde zich ook de protestantse gemeente Buurse van Haaksbergen af. Het interieur van de uit 1857 daterende kerk (zie foto) wordt momenteel geheel vernieuwd. Katholiek Buurse bouwde in 1939 een

nieuwe kerk, waarin een fraai bronzen crucifix van de edelsmeden Brom uit Utrecht. De parochie telt volgens pastoor J. Grotenhuis thans plm. 700 parochianen. De ned. herv. gemeente heeft — naar dominee D. R. Jonker ons meedeelde — ruim 450 lidmaten.

In 1863 werd naast de rk kerk een kosterhuis gebouwd annex winkel en café. Daarmee bewees men de parochianen een grote dienst. Zij kwamen zondags van heinde en verre ter kerke en trokken na de mis naar de winkel bij de kerk om inkopen te doen voor de komende week. Vervolgens bleef men in het café nog wat nababbelen, hetgeen de onderlinge kontakten bevorderde. Het pand werd door het kerkbestuur verhuurd voor 110 gulden per jaar aan G. J. Wienk in Zenderen, die ook organist van de parochiekerk te Buurse was en zitting had in de gemeenteraad van Haaksbergen. Een dochter uit zijn huwelijk met Catharina ter Huurne (van de huisplaats 'de Meijer' in Buurse) trouwde met Hermannus Winkelman uit Zenderen. Sindsdien hebben de Winkelmans in Buurse met succes zaken gedaan. In 1908 werden zij eigenaar van de opstallen en in 1950 ook van de grond. Nog steeds vormt hun meer dan honderd jaar bestaande kruideniersbedrijf annex drogisterij en café — diverse malen verbouwd en in 1958 uitgebreid met een toneelzaal — een trekpleister in de wijde omgeving, niet alleen voor de ingezetenen van Buurse, maar ook voor de vele toeristen die in de zomermaanden een bezoek brengen aan het unieke natuurreserveaat 't Buurserzand met zijn bekende windmolen 'de Stenderkaste' en het 'los hoef de Bommelas'.

ned. herv. kerk te Buurse

(9) Joh. Buursink: 'De kerk van de Heilige Maria Praesentatie te Buurse': Jaarboek Twente 1965, blz. 126.

oldenzaal

GESCHENK

Zoveel schitterende geschenken...
En evenzoveel verschillende smaken.
Geef een geschenkbou.

Blij met een geschenkbond

G. Morselt

tricoleren
drymasteren
verven
Ootm.str. 47-4
Tel. 2091

Antoon Hutten
VOOR DE LOOP
EN DE SLOOP

**Van Opel, Ford en VW
alle onderdelen**
Denekamperstr. 71, Tel. 2863

Autobus- onderneming Oldenzaal

Lijndiensten
Oldenzaal - Denekamp - Grens - Nordhorn
Moderne touringcars
Uitgebreid reizenprogramma
In de zomermaanden elke dag tochten in Overijssel
en het Duitse grensgebied

TELGENKAMP
OLDENZAAL
VOOR *mode* SCHOENEN

Foto's könt nich kieken
(Mer oonze foto's mö'j bekieken)
fotohandel

't Kiekkeske

Voor
een deskundig uitgewerkte

C.V.-installatie

E. HEIDEMANN & Z_n

Boterstraat 13-15, tel. 2077
Eekboerstr. 71, tel. 2708; b.g.g. 2349
OLDENZAAL

TELGENKAMP's
zaadhandel

**Het adres voor tuin-, bloem-
en landbouwzaden, bestr.midd.**
Molenstraat 6, telefoon 2958

KIP	KIP	KIP
regelt Uw schade	deukt Uw auto uit	spuit Uw auto
AUTOSPUITBEDR./UITDEUKINR.		
Esstraat 6 — Tel. 2251 — Oldenzaal		

AVONDJE UIT:

Wim Keizer
Marktstr. 6

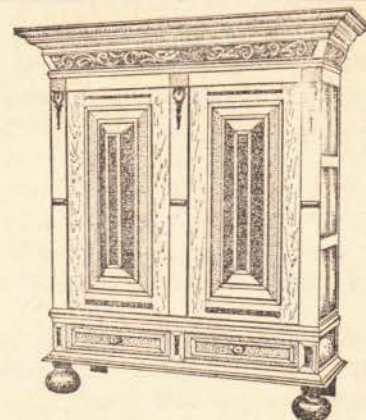
U VOELT ZICH 'IN'

**Bij Bröcking's Groothandel Oldenzaal
vindt U altijd een prettig onthaal
Een tip voor kappers en drogisten
doch ook voor schoonheidsspecialisten:
bezoekt onze toonzaal**
FKBOERSIR. 44 - TEL. 2495

HET MEEST GESORTEERD
IN WIJN EN GEDISTILLEERD
Slijterij en Wijnhandel

De Maangracht

Huurnestraat 43 — Tel. 2592 — Oldenzaal

Smellink — Oldenzaal

GRAMMO-
FOON-
PLATEN
populair
klassiek
stereo

Geef de toon aan!

Gerton .lederwaren
zijn niet te evenaren!
STEENSTR. 20 - OLDENZAAL

G. Poorthuis

Uw adres voor al Uw schoenen; (dames, heren en kinder.). Vakkundige Rep.
Steenstraat 13 — Tel. 3005 — Oldenzaal

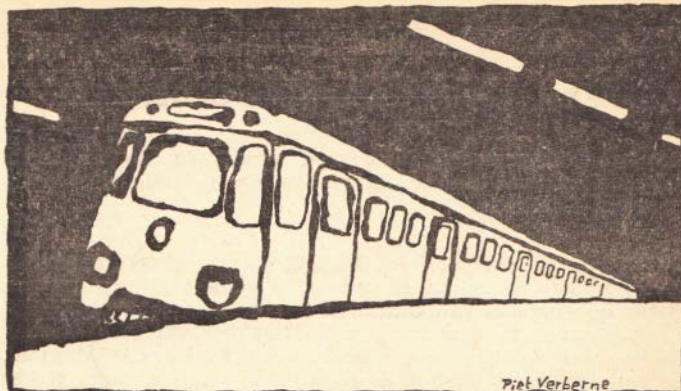
**de zaak met meer
dan 50 toonkamers**

VERVOER

METRO

HENGELO — Aan de hand van de beschikbare gegevens over de snelle groei en ontwikkeling van het verkeer in ons land werd tijdens het 'Symposium Toekomst Twente' (23-25 juni 1966 Drienerlo) ondermeer gekonkludeerd, dat groeiende steden het meest gebaat zijn bij een ontwikkeling van het openbaar vervoer. „Door de enorme groei van het individuele vervoer, die in Nederland een grote autodichtheid per km² veroorzaakt, ontstaan grote verkeersproblemen. De toestand is thans reeds bijzonder ernstig in grote steden, waar zonder meer kan worden gesproken van een verkeersnood. De beschikbare ruimte laat nu reeds een onbeperkt gebruik van individuele vervoersmiddelen niet meer of nauwelijks toe. Zekere beperkingen zullen geboden zijn. Deze zijn echter alleen te realiseren indien een goed functionerend openbaar vervoerssysteem aanwezig is. De bevordering van het openbare vervoer is bij de oplossing van de verkeersnood dan ook als een uiterst belangrijk hulpmiddel te beschouwen”; (Verslagenboek van het Symposium Toekomst Twente 1966; blz. 37).

In aansluiting hierop en nauw daarmee samenhangend werd ook het wegnennet in ogenschouw genomen. Er werd gekonstateerd dat in Nederland de tendens aanwezig is om brede nevenwegen te maken voor het langzame verkeer. Vervolgens

werd uitdrukkelijk geformuleerd dat „de mogelijkheid van speciale wegen voor bussen dient overwogen te worden. Dit principe biedt het voordeel dat de weg later kan worden omgezet in een rail- of andere verbinding”; (blz. 39 ev.).

Aan dit advies moesten wij terugdenken toen op de 9de van deze maand in Rotterdam de ondergrondse metro door Prinses Beatrix officieel werd geopend. Zeven jaar is er gebouwd om het slechts zes km. lange net en de zeven stations klaar te krijgen, terwijl de bouw ongeveer 250 miljoen gulden heeft gekost. Er zal voor de *stedenagglomeratie Twente* geen beroep mogelijk zijn op 'onvoorziene ontwikkelingen', wanneer de noodzakelijke ruimtelijke voorzieningen voor het openbaar vervoer in de stedenband in de naaste toekomst onvoldoende zouden blijken.

Diverse plaatsen

Boerenleenbank

Denekamp

de spaarbank

voor het platteland

- Denekamp -

om zijn natuurschoon, zijn bezienswaardigheden, waaronder een natuurhistorisch museum, en zijn goede logies accommodatie, zeer bekend als

VACANTIEOORD

biedt tevens gunstige gelegenheid voor
INDUSTRIEVESTIGING

Voordeelig terrein. ruime arbeidsmarkt. bevolking
volkomen industrie-mind. Inl. bij het Gem.huis.

UIT STAD EN STREEK

KRITIEK OP BANDSTAD-GEM. OLDENZAAL

De bandstad-gemeente Oldenzaal moest in de afgelopen maand nogal wat kritiek slikken van haar stedenband-partners Borne en Enschede.

Op 25 jan. j.l. trok de heer J. G. Buyvoets (fractievoorzitter KVP) tijdens de behandeling van de gemeentebegroting van Borne de juistheid van Oldenzaal's toetreding tot de „Stedenband Twente” in twijfel. De heer Buyvoets, die zich afvroeg welke de motieven zijn geweest voor opname van Oldenzaal, en vervolgens een gemis aan inspraak van de raad op het beleid van de Stedenband signaleerde, vond het meer voor de hand liggend dat b.v. Wierden - behorend tot de agglomeratie Almelo - zou zijn opgenomen. Collega R. Mulder (PvdA) waarschuwde n.a.v. „het uit de lucht gevallen besluit Oldenzaal toe te laten” tegen uitbreiding van de Stedenband.

De meest felle kritiek kwam van de zijde van Enschede, waar op 30 jan. j.l. tijdens een bijzondere raadsvergadering de zaak ter sprake kwam van „Rinco Campingsport N.V.”, een Enschede's bedrijf met ca. 450 man personeel, dat voor haar uitbreidingsplannen de moeilijke situatie waarin de textielstad verkeert, heeft aangegrepen om hoge eisen te stellen aan deze gemeente. Volgens de burgemeester van Enschede, mr. A. J. Vleer, heeft men deze hoge eisen, die gezien de financiële positie van de gemeente onaanvaardbaar waren, niet zonder meer willen afwijzen en is men met redelijke voorstellen uit de bus gekomen¹).

Terwijl b. en w. van Enschede nog op antwoord wachtten, aldus de burgemeester van E., wendde „Rinco Campingsport NV” zich tot Oldenzaal met de boodschap: wij zijn in Enschede niet klaar gekomen.

In de Plechelmusstad, waar men in de loop der jaren diverse bedrijven zag vertrekken of inkrimpen (verplaatsing van de Stalenramen-fabriek Ottenhof naar Denekamp, de Ned. Aardolie Mij. naar Assen, de Stoomweverij Molkenboer naar Haaksbergen en inkrimping van H. P. Gelderman & Zonen NV) werd het Enschedese bedrijf met open armen ontvangen. Oldenzaal bood een aantrekkelijke grondprijs aan²) waarin ook kostbare raccordementsaansluitingen verdisconteerd waren, en binnen de kortst mogelijke tijd had men de zaken rond. Vorige maand werd bekend, dat „Rinco Campingsport NV” besloten had haar bedrijf naar Oldenzaal te verplaatsen en daar nog dit jaar met de productie hoopt te beginnen.

Deze gang van zaken leidde er toe dat op de bijzondere raadsvergadering van 30 jan. in Enschede werd gesproken van „een grof schandaal”, van „een koude douche voor de stedenband-supporters” en van „een vies spelletje”. De KVP-fractie gaf b. en w. de opdracht om in de eerstvolgende vergadering van de stedenband de mening van de andere partners te vragen. Er werd zelfs gesuggereerd om zonnig uit de Stedenband te stappen.

Naar aanleiding van deze reacties verzochten wij de burgemeester van Oldenzaal, mr. J. de Vries, naar zijn visie op de kritiek van Borne en Enschede, welke hij als volgt samenvatte:

„Aan de kritiek van Borne kan ik rustig voorbijgaan, omdat deze gericht is tegen het bestuur van de Stedenband, vóórdat Oldenzaal was toegetreden. Wel wil ik vaststellen dat ik deze kritiek onjuist vind en niet vrij te pleiten van kortzichtigheid. Wat Enschede betreft zou ik willen wijzen op de motie, welke door de Oldenzaalse raad is aangenomen (zie voetnoot 2; Red. TP) en waarin op waardige wijze de volkomen onjuiste en zelfs ongepaste kritiek, met name van Enschedese raadsleden, is weerlegd. Reeds in januari 1967 hebben de eerste zeer voorlopige en informatieve besprekingen met Rinco N.V. plaats gehad. Eerst toen voor Oldenzaals gemeentebestuur vast

Burgemeester mr. J. de Vries van Oldenzaal:

....geen 'Schadenfreude'....

stond, dat Rinco, om welke redenen dan ook, Enschede zou verlaten, is met voortvarendheid getracht een overeenkomst te bereiken, welke voor Rinco en Oldenzaal aanvaardbaar zou zijn.

Dat wij daarin op volkomen reëel zakelijke basis zijn geslaagd, heeft ons allen zeer verheugd. Van enige „Schadenfreude” ten aanzien van onze naburgemeente Enschede is daarbij nooit of tenimmer sprake geweest”, aldus de burgemeester van Oldenzaal.

¹) Volgens burgemeester mr. A. J. Vleer van Enschede waren de eisen, door Rinco gesteld, de volgende:

- a) de gemeente bouwt of laat bouwen een fabriek van 15.000 m²; verkoopt 20.000 m² grond en geeft daarnaast optie op 10.000 m² grond. Rinco heeft geen geld, maar is bereid huur te betalen tot drie ton. De gemeente kan de bouw niet financieren omdat zij gebonden is aan de voorschriften van de Centrale financiering. Het G.A.K. is echter bereid te bouwen als de gemeente voor 25-30 jaar garantie verleent. Alles hangt echter af van de goede trouw en een goede exploitatie.
- b) De gemeente moet het bedrijf aan de Brinkstraat overnemen eerst voor 7 ton en later voor 5 ton.
- c) De verhuiskosten, zijnde een ton worden in de stichtingskosten opgenomen.
- d) De kosten van een transformatorstation van f 22.000 worden in de verwervingskosten van de grond opgenomen.
- e) De kosten van f 16.000 voor gereserveerd elektriciteitsvermogen worden door afbetaling verrekend.

Overall is nagegaan in hoeverre aan de wensen van Rinco kon worden tegemoet gekomen, aldus burgemeester Vleer. Er is een gesprek geweest met het departement in Den Haag en met het G.A.K. Rijkssteun was niet te verwachten. Toen dit bekend was zijn juridische adviezen gevraagd en een advies van de Economische Raad. Tenslotte zijn we verder gegaan dan het advies van de Econ. Raad en hebben Rinco voorgesteld:

- a) Tot een bedrag van f 1,5 miljoen de huur te garanderen van een door een beleggingsmaatschappij te bouwen fabriekshal;
- b) Het gebouw van Rinco aan de Brinkstraat voor 4,5 ton over vijf jaar over te nemen, onder voorwaarde dat de bestaande werkgelegenheid in dit bedrijf behouden zou blijven.

²) Tijdens een spoedeisende raadsvergadering op 2 febr. jl. werd bekend dat de gem. Oldenzaal aan Rinco geen leningsgarantie van 1,5 miljoen gulden heeft aangeboden, noch aankoop van het fabrieksgebouw aan de Brinkstraat te Enschede (waarvoor Enschede na vijf jaar f 450.000 overhad) en evenmin vergoeding van verhuiskosten ad f 100.000 die in Enschede in het geding kwamen. Daarentegen heeft Oldenzaal wel goedkope en gunstig gelegen grond ad f 10,— per m² aangeboden. Rinco kocht 23.000 m²; Enschede vroeg voor zijn industrie-grond f 22,—.

Toen deze feiten op tafel kwamen nam de Oldenzaalse raad een motie aan, waarin o.a. gesteld werd dat de Plechelmusstad ten aanzien van Rinco een slagvaardig en efficiënt beleid heeft gevoerd, waarbij van de zijde van Rinco een onjuiste gedragslijn niets is gebleken en waarin tenslotte het vertrouwen wordt uitgesproken dat de goede verhoudingen met Enschede en de Stedenband bewaard zullen blijven.

OPENSTELLING VAN GRAFELIJKE BOSSEN

ALMELO — Om in aanmerking te komen voor de jaarlijkse subsidie van 5 à 10 gulden per hectare bos- of heidegrond, die een rijksbeschikking van 5 juli 1966 in het vooruitzicht stelde aan bos-eigenaren die 'een voldoende deel' van hun bossen ontsluiten voor recreatiedoeleinden, heeft de graaf van Almelo, mr. C. W. van Rechteren Limpurg, 373 ha. bos en hei opengesteld voor het publiek. De graaf, die eigenaar is van ruim 1200 hectare grond en alle bossen rondom Almelo, heeft in overleg met Staatsbosbeheer het toegangsverbod voor de volgende gebieden opgeheven: 't Nijreesbos (116 ha), de eiken- en dennenbossen rondom de Gravenallee (76 ha), het Alberger- of Dikkersbos in de buurt van Albergen aan de Knoefsweg (31 ha) en 150 ha heideveld en eikenbossen bij Bruinehaar, de Brui-nehaarseblok.

WIERDEN EN DE STEDENBAND

WIERDEN — „Ik heb persoonlijk een brief naar mijn collega in Almelo geschreven, waarin ik mijn verwondering heb geuit over de toetreding van Oldenzaal tot de Stedenband. Wierden hoort er eerder bij dan Oldenzaal.” Dit deelde de burgemeester van Wierden mr. E. D. Maaldrink tijdens de begrotingsvergadering van 23 jan. jl. mee toen de raadsleden vragen stelden over de verhouding van Wierden tot de Stedenband. Zij zijn van mening dat Oldenzaal geografisch buiten de agglomeratie-lijnen valt terwijl Wierden van meet af aan binnen die grenzen heeft gelegen zonder te zijn toegelaten.

KUNST

METAAL-RELIËF

In opdracht van de machinefabriek „De Verwachting NV” op het industrieterrein te Oldenzaal heeft de Hengelose kunstenaar Evert Strobos een metaal-reliëf ontworpen en uitgevoerd ter verfraaiing van de kantine.

De beeldhouwer is er in geslaagd met eenvoudige middelen die factor aan de ruimte toe te voegen waardoor deze sterker als ruimte wordt beleefd.

BOEKBESPREKING

'EIGENAARDIGHEDEN VAN HET TWENTSCHE DIALECT'

Op 7 febr. jl. was het precies een eeuw geleden, dat de heer E. Broekhuis in het dorp Hengelo (O.) een boekhandel begon. Bij gelegenheid van het 100-jarig bestaan van deze zaak heeft de NV Boekhandel v/h E. Broekhuis een uitgave bezorgd van de Twentse woordenlijst, die in de jaren 1864—1871 werd samengesteld door de toenmalige 'leraar' bij de Doopsgezinde gemeente te Hengelo: Anthonie Ballot. De weduwe Ballot schonk de aantekeningen van haar man destijds aan de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde te Leiden, met wier toestemming de thans besproken jubileum-uitgave tot stand kon komen.

Voor een Twent is het telkens een opwindende ervaring om de vertrouwde woorden uit de 'moeder-spraak' gedrukt voor ogen te zien. Voor ons althans was het een aangename belevenis om — keurig in het rijtje — die heerlijke woorden te lezen als: *anzachten* (genezen), *an'ējaagd* (zenuwachtig), *diepzinnig* (droefgeestig), *jaagband* (hoepel) *verkuyeringe* (verzetje), *wiedluftig* (wijdlopig), om maar enkele van de meer dan zeshonderd trefwoorden te noemen. De heer K. D. Schönfeld Wichers te Rijssen schreef bij de woordenlijst een toelichting op de spelling, hetgeen deze kenner van de streektaal wel is toevertrouwd. Al met al een geslaagde jubileum-uitgave, waarmee we zeer ingenomen zijn en die we gaarne aanbevelen. (Gk)

UITG. BOEKH. BROEKHUIS HENGELO; f 5.—.

ERRES

PHILIPS

TELEVISIE

Ben Lansink Oldenzaal
Deurningerstr. 6 Tel. 2981

BOERENLEENBANK

Wegdam

Voor alle bankzaken, Voorschotten,
Credieten en lopend rekeningverkeer.

BOERENLEENBANK

Bornerbroek

■ De SPAARBANK ■ verder alle
voor iedereen BANKZAKEN

BOERENLEENBANK

Weerselo

Verzorgt al uw bankzaken. Hoogste spaarrente.

GENTLEROY VOOR VRIJETIJD- KLEDING

KONINKLIJKE TEXTIELFABRIEKEN
GEBR. VAN HECK N.V. ENSCHEDE.

JORZOLINO

KONINKLIJKE TEXTIELFABRIEKEN
JORDAAN-TER WEENE N.V. HAAKSBERGEN

VéGé

voor ^U/_W levensmiddelen

guller met zegels.. guller met guldens

Op VéGé-artikelen steeds
10 % kort. in geldzegels

N.V. Aanneming-Mij. vh.
H. W. TE PAS

Enschede

Burgerlijke en Utiliteitsbouw
Gewapend Betonbouw
Grond- Water- en Wegenbouw

ERICA-SERVICE

Doe het zelf en maak van uw tuin
een LUSTHOF. Kosteloos maakt
ERICA voor U een grondplan.
Vraagt inlichtingen.

Laat COSA uw goede gastheer zijn!

- *Diners*
- *Bruiloften*
- *Recepties*
- *Vergaderingen*

*en zomaar even 'uit'!... Restaurant COSA
(aan de Markt, tel. 05400-14144 in Hengelo)*

cOsa

RESTAURANT

HENGELo